

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Martini Bonacinæ Vtrivsque Signatvræ Referendarii
Compendium Omnium Operum de Theologia Morali,
omnibusque conscientiæ nodis**

Bonacina, Martino

Coloniæ Agrippinæ

Privilegium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41152

pecarium eò quod fiat precibus illius, in cuius commodum conceditur. In precario requiritur traditio rei, & ut ille qui dedit precarium, possit illud repetrere, quoties voluerit, nisi alter postulet charitas; ut accidit, quando non potest repetrere sine gravissimo detramento illius qui precarium accepit. Et præterea is precario non potest pactum iniiri, ut ille qui tradidit precarium, non possit repetrere, nisi post certum tempus; hoc enim repugnat contractui precati tom. 2. de Contractibus, dist. 15; q. 15. punc. unic. num. 1. & seq.

2. Pecarium finitur vel voluntate illius qui illud concedet, vel per venditionem precati f. Etiam à domino; vel per voluntatem illius qui accepit precarium. Quod si precarium concessum sit sub hac forma, usque ad meum beneplacitum, donec voluerem, precarium expirabit morte concedentis, utrum est v. Privilegium. Ibid. num. 5.

Princeps.

Vide v. Privilegium.

Privilegium.

Vide v. Lex.

1. Privilegium est lex, qua conceditur aliquid speciale. Multiplex est privilegium, aliud scriptum, aliud non scriptum, & inde reale, quod directè conceditur alicui rei, ut loco, dignitate, aliud personale, quod conceditur immediatè personæ ratione sui: aliud gratiolum, aliud remuneratorium, aliud conventionale, & aliud purum, aliud perpetuum, aliud temporale, seu quod impleta tali vel tali conditione cessat. tom. 2. de Legibus in genere, & in particulari, d. §. 1 q. 3. punc. 1 num. 1. & seq.

2. Privilegium ab eo conceditur a quo lex ferri potest, & subsequenter Imperator & Rex possunt existentibus in sua diuina, & Papa directè in spiritualibus omnibus privilegia concedere. Episcopus quoque potest in propriis statutis privilegia suis subditis conferre. Ibid. punc. 2. num. 1. & seq.

3. Privilegia contra ius illi tantummodo concedi possunt, qualikoo modo sunt subdit, quia cum per privilegium homo eximatur a lege, illis solum concedi possunt, qui sunt aliquo modo subditi. Ib. n. 5.

L 1 a

4. Pri-

4. Privilegium vel dispensatio validè potest obtine
que mandato vel scientia illius, in cuius favorem obtine
seu privilegiorum, & consequenter valet dispensatio obtine
Titio ad contrahendum cum affine vel consanguinea, quan
vis ipsa non sit conscientia dispensationis; imò validè potest ob
tineri dispensatio pro invito & nolente, & Superior habet
talem facultatem, pro istis dispensare potest. *Ibid. punct. 3. n. 10*
seqq.

5. Privilegium non habet vim donec acceptetur ab eo
conceditur, aut ab ipsius nuntio vel procuratore qui vice
ipsius gerat; unde valent gesta à privilegiario facta postquam
per nuntium priuilegium acceptavit, etiamsi ipse hoc quo
ret. Item valida est confessio facta Sacerdoti ignaro confes
sionis sibi ab Episcopo factæ, si hæc jam acceptata fuerint;
ipsius procuratore; secus dicendum, si licentiam sibi conse
sam cognovit per alium quam per nuntium; neque pond
privilegiorum uti privilegio, ante quam ab ipso vel à procure
tore acceptetur: sicut & invalida est quoque communatio vo
ti antequam acceptetur; & concedens privilegium, porro
Iudicium revocare antequam acceptetur à privilegiario. *Ibid. n. 11*
& seqq.

6. Obtinens privilegium per nuntium ne possit ab aliquo
excommunicari, gaudet privilegio statim ac illud acceptatum
fuit à nuntio, privilegiumque prodest privilegiario antequam
innonescat illi in cuius damnum conceditur. *Ibid. n. 14. & 16.*

7. Materia privilegii debet esse honesta, rationabilis, fav
orabilis; & debet consistere in aliqua facultate ad agendum
aliiquid vel non agendum, ad recipiendum, vel non recipi
endum. *Ibid. punct. 4. § 1. n. 1.*

8. Effectus privilegii respectu privilegiorum consistit infa
cultate aliquid faciendi vel omittendi, quamquam tenetur a
liquando privilegiarius uti suo privilegio, quando scilicet ei
omissione usus privilegii sequitur aliorum præjudicium. *Ibid.*
n. 2. & 3.

9. Ut autem validi sint actus facti virente privilegii, requi
ritur ut servetur forma substantialis contenta in privilegio,
quia actus sine forma substantiali celebratus, non est validus.
Ibid. §. 2. num. 1.

10. Quando alicui datur privilegium, seu facultas aliquid
faciendi de alterius consilio, teneatur per se loquendo, petere
consilium; & opus aliter factum, irritum est; sed non teneatur

illud semper sequi: quia aliud est petere consilium, aliud se-
cu consilium. Ibid. num 3. & 4.

11. Privilegio absolute & absque determinatione loci con-
silio, privilegiarius uti potest quolibet in loco concedentis;
si de mente concedentis aliter constet Ibid punct 5.n.1.
12. Quando Papa concedit facultatem vescendi laeticiniis
Quadragesima ob inopiam piscium in tali vel tali regione,
non licet uti dicto privilegio ultra talem regionem; alias pri-
vilegiorum à Papa, considerato ut est pastor universalis, conces-
sum, ubique terrarum valet. Ib. num. 3.

13. Privilegiarius potest præciso scandalo, aut alia circum-
stantia, ubique, etiam extra territorium concedentis, uti di-
spensatione seu privilegio personali sibi concessio absque de-
terminatione loci, modo in alieno territorio non extet spe-
cialis aliqua prohibitio; & sic qui ab Episcopo dispensatio-
nem obtinuit in voto castitatis, ut possit debitum à sua uxore
petere, potest debitum ab ea ubique petere, & absolutus ab
excommunicatione remanet ubique absolutus, sicut & ha-
bens facultatem eligendi Confessorem, potest illum ubique
digere, &c. Ibid. punct 6 num 4. & seq.

14. Privilegium pure favorable, in quo nulli præjudicium
affertur, latè explicandum est, quantum rationabiliter iudi-
catur, servata verborum proprietate: privilegium vero
odiosum nisi aliter dicitur recta ratio, prudentia, gravis aliqua
causa, vel necessitas, strictè explicandum est, servata verbo-
rum proprietate, juxta illam regulam juris: *Odia restringi, fa-
vores convenient ampliari.* quamquam privilegia quæ conti-
nentur in jure communi, non videntur strictè explicanda, si-
curneque dispensatio quæ per legem vel Canonem conce-
ditur, cum gradus remotior trahat ad se minus remotum, di-
spensatioque concessa in tertio gradu, extenditur ad secun-
dum cum tertio, privilegium autem contra jus commune,
strictè explicandum est; privilegiumque irregulari concessum
ad beneficia, censetur solum concessum ad beneficia simpli-
cia Ibid. punct 7. §. 1. num. 4. & seq.

15. Privilegium quod præbet occasionem peccandi, vel
quod ad lites concessum est, strictè accipi debet; sicut & pri-
vilegium quod vergit in præiudicium tertii, secus dicendum
de facultatibus Bullæ Cruciatæ, aut Jubilæi, aut absolvendi à
reservatis: hæc enim latè explicanda sunt, sicut & facultas Epi-
scopis concessa in Tridentino. Ibid. n. 11. & seq.

16. Potestas concedendi privilegium non est explicandum modo quo explicatur ipsum privilegium. *Ibid. num. 14.*

17. Privilegium concessum ad instar alterius privilegii explicandum est, ut per ipsum concessum censeatur omnis favor & gratia cum eadem extensione & limitatione quae continetur in alio ad instar cujus privilegium est concessum, enim significationem admittit illa particula, *ad instar ib. n. 14.*

18. Privilegium censetur solummodo concessum ita personis vel rebus quae sunt in privilegio expressae, vel quae comprehenduntur, propter significationem vocis, aut propter materiae, aut actionis connexionem, vel propter ius dispositionem. *Ibid. § 2. num. 1.*

19. Privilegium concessum religiosis extenditur etiam moniales; concessum filiis extenditur ad filias, fratribus ad fratres; item privilegium concessum bonis matiti extenditur etiam ad bona uxoris, communia cum bonis matiti.

Privilegium quoque concessum Sacerdoti, ut possit celebrare tempore interdicti, extenditur ad alterum qui infra Sacerdoti. Uxor præterea gaudet privilegiis nobilitatis extensis à viro, sed non privilegiis clericatus. *Ibid. n. 2 & seq.*

20. Privilegium alicui concessum audiendi officia tempore interdicti, extenditur etiam ad familiares & domesticos. *Ibid. num. 8.*

21. Filius non gaudet privilegiis patris, excepta nobilitate, aut alia concesione à jure facta. *Ib. n. 20.*

22. In dispensationibus non est argumentandum à paritate rationis, vel à majori ad minus, modo minus non includatur in majori; tunc enim dispensatio seu privilegium extendetur ad minus, quia qui concedit totum, censetur etiam concedere partes. *Ibid. num. 12.*

23. Privilegium personale amittit vim suam per mortem illius cui concessum fuerat, & privilegium reale non extinguitur morte illius cui concessum fuerat, sequitur enim res ipsam, & successivè transmittitur ad illos qui rem ipsam acquiruant. Idem dicit de privilegio concessio dignitati vel officio, quod transit ad illos qui talem dignitatem vel officium successivè obtinent. *Ibid. p. und. 8 § 1. num. 1. & seq.*

24. Commissiones dare Vicario Episcopi, possunt expediti per successorem, eo amore ab officio vel mortuo; commissiones vero dare officiali Episcopi, sunt expedienda per officialem principalem, si Episcopus duos habeat officiales. *Ibid. n. 9. & 10.*

25. Canonicus potest post resignationem Canoniciatus cognoscere de causa sibi personaliter commissa tempore Canoniciatus; quia commissio personalis sequitur personam instar privilegii; at commissio facta legato, etiam sub nomine dignitatis, extinguitur finita legatione, & non transit ad successorem, quia legatus non dicitur propriè habere successorem. *Ibid. n. 14. & 15.*

26. Petes, an is cui datur commissio, debeat in dignitate eiusdem tempore rescripti, vel representationis, vel potius usque tempore Reip. sufficere, ut is cui dispensatio committatur, in dignitate existat tempore impetrationis, seu data, ut vulgo dicitur, quamvis presentationis tempore remotus fuerit ab illa dignitate, *Ibid. n. 17.*

27. Ille cui delegatur potestas dispensandi, non potest per alium dispensationem expedire, potest vero receptionem testium & informationem alii committere. *Ibid. n. 18.*

28. Privilegium rite obtentum, seu gratia jam facta, non cessat morte concedentis, modo privilegium concessum sit simpliciter sine aliqua conditione, seu particula restringente usque ad mortem concedentis; & modo si acceptatum ante mortem concedentis: quamquam multi probabiliter contra-uum sentiant. *Ibid. num. 19.*

29. Jurisdictionis alicui data sub nomine dignitatis, non extinguitur morte concedentis, ut si dicatur: *Sedes Apostolica haec ubi negotium demandat. Ibid. num. 32.*

30. Privilegium concessum ad beneplacitum concedentis, expirat morte concedentis, quia beneplacitum concedentis cessat morte concedentis. *Ibid. § 2. num. 3.*

31. Privilegium gratuitum, quo alicui subdito datur facultas faciendi contra ius, vel potius praeter ius, potest ex justa causa revocari a concedente, vel a successore, vel ab ejus Successore, consequenter privilegium amitti potest per revocationem illius; secus dicendum de privilegio dato per contractum onerosum, & dato in remunerationem, quod Superior revocare nequit sine debita compensatione. *Ibid. § 3. n. 1. & 2.*

32. Privilegium revocatur vel expresse per verba sufficientia revocationem privilegiorum in specie vel in genere; vel revocatur tacite, ut si concedens faciat aliquem actum, qui non possit subsistere absque derogatione privilegii, ut si Princeps jubeat exigere tributum ab eo quem exemerat a iuriibus. *Ibid. num. 11. & 14.*

33. Dispensationes alicui concessæ in foro externo à Summo Pontifice, non censentur revocatæ per clausulam generali revocantem privilegia. Neque revocatio facta per hujusmodi clausulam generali extenditur ad Bullam Cruciatam, aut ad privilegia contenta in Conciliis generalibus, nisi alio conset de mente concedentis, aut nisi privilegium initia redderetur. *Ibid. n. 12 & 13.*

34. Per legem subsequentem non revocantur privilegia non contenta in corpore juris, nisi fiat mentio privilegiorum item neque per particulare mandatum seu præceptum, seu rescriptum Principis: neque per subsequens privilegium contrarium, revocatur tamen per sententiam latam contra illud ab eo qui potest privilegium auferre. *Ibid. n. 15 & seqq.*

35. Rursus revocatio privilegii fit adhuc per legem publicam seu promulgatam, & per privatam revocationem. *Ibid. n. 19.*

36. Utroque modo facta operatur suum effectum privatum postquam pervenit ad notitiam illius cui concessum fuit privilegium. *Ib. n. 20.*

37. Confessarius validè absolvit facta privatim revocatione facultatis sibi ignotæ, secus dicendum, si revocatio facta fuerit per legem; quia revocatio facta per legem sortitur suum effectum, quamvis ignoretur. *Ibid. n. 22.*

38. Quæres, cuinam facienda sit revocatio privilegii concessi communitati, vel Collegio, vel ordini, vel civitati, vel Provinciæ, &c. Respond. sufficere, si fiat corpori, seu communione, & non esse necesse, ut innotescat singulis. Idem fas est, ut revocatio publicetur in loco cui concessum fuerat. *Ibid. n. 24.*

39. Privilegium amittitur per voluntariam privilegii renuntiationem factam à privilegiario, & acceptatam à concedente, non autem amittitur per renuntiationem factam per dolum vel metum. *Ibid. § 4. n. 1 & 2.*

40. Privilegium affirmativum quo conceditur facultas liquid faciendi in gravamen aliorum, amittitur per non usum privilegii, quatenus illi in quorum gravamen cedit privilegium, præscribunt exemptionem à tali onere per tempus legitimum: privilegium verò quod non cedit in gravamen alterius, non amittitur per non usum. *Ibid. §. 5. n. 3 & 4.*

41. Privilegium amittiturne per contrarium usum, id est, per actum contrarium privilegio? Respond. amitti per usum ma-

materialiter, & formaliter contrarium toti privilegio. Ut autem actus dicatur contrarius privilegio, debet fieri ab ipsomet privilegiario. *ibid. §. 6. n. 2 4 & 11.*

42. Privilegium non amittitur, quoties ex signis & conjecturis sufficienter constat privilegiorum aliquid secisse animon renuntiandi. *ibid. num. 5.*

43. Si Privilegium cedit in utilitatem privatam: ille potest renuntiare privilegio, in cuius favorem concessum est; quando verò privilegium concessum est ob bonum commune, non potest à privata persona renuntiari, etiamsi redundet in bonum illius personæ privatæ, modo bonum privatum non sit separabile à communi. *ibid. num. 7. & 10.*

44. Privilegium quod haber tractum successivum, praecisa protestatione, amittitur secundum quid in utroque foro per quemlibet actum materialiter & formaliter contrarium privilegio, modo fiat ab eo qui potest privilegio cedere, vel de ipsius consensu & voluntate; secus dicendum de privilegio quod respicit unum actum, seu quod fit incontinenti: hoc enim simpliciter tollitur per unum actum contrarium praecisa protestatione, quia renuntiatio quoad unum actum in tali eventu censetur renuntiatio simpliciter. *ibid. num. 14. & 16.*

45. Qui abutitur privilegio contra finem & causam privilegii, vel ultra limites & terminos illius, ipso jure amittit privilegium quoad effectum quem agit; nam talis abusus tollit fundamentum privilegii; & actus censetur factus sine potestate, & consequenter irritus quoad id in quo excedit potestatem *ibid. §. 7. n. 6.*

A D D I T I O.

Gratia, vel privilegium, in quo dicitur, donec volueris, vel, donec aliter ordinavero: vel, ad beneplacitum sedis Apostolicæ, durat mortuo concedente Quod si dicat Papa: ad nostrum beneplacitum, expirat eo mortuo, c. si gratiore, de rescript. in 6. & est communis, vid. Fum. l. c. num. 9. In privilegio nomine marium intelligantur etiam feminæ.

Privilégium Principis intelligitur sine præjudicio tertii, alio saltu, quam excepto: c. super eo, de offic. deleg. Navarr. conf. 2. de jud. n. 3.

Privilégium in dubio non præsumitur revocatum, glof. 23. q. 2 privil.

Privilegium extenditur ad casus similes : latissimè enim interpretandum , ubi id verba permittunt , Syl. l. c. num. 5. Fumus num 5.

Privilegium non tollit legem , aut consuetudinem , aut jus privati , nisi exprimat nominatim derogando . vid Jason. a. l. quomod. Princip. ff de consé. princ. num. 16. rub. gloss. antepon de cap. monach. lib. 6.

Privilegia Mendicantium non revocantur , nisi de illis fiat expressa mentio.

Privilegio dato à Papa , non possunt religiosi renuntiare , sine ejus licentia.

Privilegio sibi cum alijs communi non potest quis renuntiare sine superioris licentia , vid. Fum. Privilegium n. 9. Syl. eod. n. 19. §. 8.

Prucinator.

Vid. v. Accusator.

Professio.

Vide v. Apostata , Religiosus , Votum.

Promissio.

Vide v. Sponsalia.

I. Promissio est datio fidei , deliberata , vera , & spontanea ; de re licita & possibili . tom. 2. de Contractibus , diff. 3 q. 1. punct. 1. num. 1.

2. Qui promittit animo promittendi seque obligandi , sed cum animo non adimplendi , tenetur stare promissione nam ex promissione facta animo promittendi & se obligandi naturaliter consurgit obligatio adimplendi promissionem ; secus de eo qui promittit , ignorans naturam promissionis , nisi intendat facere quod alii faciunt promittendo ibid. n. 8. & 9.

3. Promissio facta ad indicandum tantum animi desiderium , vel affectum , vel propositum , aut facta urbanicus gratia , non obligat , quia promittens non intendit se obligare . Idem dicendum de promissione facta per dolum aut metum